

ПРОТИДІЯ ФОРМУВАННЮ НЕОБҐРУНТОВАНИХ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

Проблема необґрунтованості доходів вочевидь пов'язана із проблемою справедливості, проте має і більш глибинні аспекти. Адже від механізмів формування доходів значною мірою залежить ефективність економіки та загальний обсяг національного доходу.

В економічно розвинених країнах система формування доходів протидіє необґрунтованому збагаченню. Головний спосіб заробити – дати суспільству щось корисне, за що воно готове платити. Нееквівалентний обмін та акти чистого привласнення суперечать ринковим механізмам формування доходів і тому відторгаються ринковою економікою. Механізми необґрунтованого збагачення також блокуються на рівні системи правоохоронних органів, політичної системи, ділової етики, суспільної моралі тощо.

Отже, соціально-ринкова система формування доходів спрямовує зусилля індивідів таким чином, що, реалізуючи власний інтерес, вони водночас зазвичай реалізують і суспільний інтерес, створюючи вартість та збільшуючи національний дохід.

В Україні ж, навпаки, нерідко перерозподіл власності та доходів виявляється більш вигідним, ніж створення вартості. Слід наголосити, що проблема не у виправданому перерозподілі доходів задля виконання соціальних функцій держави, а у не обґрунтованому ані економічними, ані соціальними чинниками перерозподілі на користь багатих та найбагатших людей.

Задля протидії формуванню необґрунтованих доходів в нашій країні необхідно:

1) розвивати конкурентний лад, міжнародну економічну інтеграцію та сприяти детінізації економіки заради створення базових умов для формування доходів на ринкових засадах;

2) сформувати максимально просту, зрозумілу й однозначну нормативно-правову базу регулювання економіки та формування доходів, яка виключає подвійність трактувань та варіативність дій державних службовців («допомогти» або «завадити»), на основі яких можна вимагати хабарі;

3) здійснити дерегуляцію економіки, перейти всюди, де це можливо, від дискреційного регулювання до автоматично діючих регуляторів;

4) скоротити сфери економіки та державного управління, які генерують незаконні або неринкові доходи, пов'язані із корупцією, розкраданням бюджетних коштів та іншими видами злочинності (зокрема, необхідно вдосконалити механізми публічних закупівель, а великі державні підприємства, митницю та податкову слід передати на 5–10 років в управління іноземним чи міжнародним структурам);

5) ефективно блокувати офшорні схеми та інші механізми відмивання тіньових доходів та хабарів;

6) врегулювати законодавчо та забезпечити дієвий контроль з боку правоохоронних органів, аби доходи від розробки надр спрямовувалися на користь основної частини населення, а не олігархів та корумпованих чиновників;

7) запровадити ефективну систему контролю доходів, добробуту та видатків політиків і держслужбовців, а також усіх пов'язаних із ними осіб;

8) збільшити повноваження новостворених антикорупційних структур, сформувати, за міжнародної участі, антикорупційний суд та продовжувати очищення державних органів від корумпованих кадрів.

Безумовно, для частини українських підприємців, політиків і державних службовців реалізація запропонованих заходів означатиме не лише

втрату джерел необґрунтованого збагачення, але й вірогідне покарання за незаконну діяльність. Тому потрібні активна та послідовна позиція громадянського суспільства, тиск західних партнерів, а також підтримка реформ широкими верствами населення.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
Кафедра економічної теорії

**Міжрегіональна науково-практична
конференція молодих учених**

**ІНСТИТУЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ
ПРАВОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ
28 листопада 2017 р.**

Матеріали конференції

За загальною редакцією *А. П. Гетьмана*

Харків
«Право»
2017

УДК)
ББК
М

Організаційний комітет:

А. П. Гетьман – доктор юридичних наук, професор, Академік Національної академії правових наук України, проректор з наукової роботи, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

Л. С. Шевченко – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економічної теорії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

О. О. Чуприна – кандидат економічних наук, доцент, керівник студентського наукового товариства кафедри економічної теорії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

О. О. Набатова – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

І. А. Вовк – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,

О. Ю. Самельюк – завідувачка лабораторії кафедри економічної теорії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Міжрегіональна науково-практична конференція молодих учених
М «Інституційне середовище становлення та розвитку правової економіки в Україні»: матеріали конференції, 28 листопада 2017 р. / за загальною редакцією А. П. Гетьмана. – Харків : Право, 2017. – 190 с.

ISBN 978-966-937-282-6

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2017

© Оформлення. Видавництво «Право», 2017

ISBN 978-966-937-282-6